No. 106. 1835.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- COURANT, en Wetenschappelijk Blad.

Dingsdag 5 Mei

De GEDEPUTEERDE STATEN van PROVINCIE *NOORD-BRABANT*, brengen bij deze ter kennisse van de daarbij belanghebbenden, dat ingevolge het bepaalde bij de artikelen 7 en 8 van het besluit [illegible] den 20sten [illegible] en overeenkomstig het plan van negotiatie der som van *honderd duizend gulden*, voor bijdragen der provincie, in de kosten van den aanleg en de bestrating der groote wegen van de 1e Klasse N°. 3 en 8, van Tholen naar Grave, op *Vrijdag*, zullende zijn *den 15den dezer lopende maand*, des voormiddags *ten elf uren*, in dezelver gewone vergaderzaal, op het Provinciaal Hotel alhier, in het openbaar zullen worden uitgegeven, [illegible] *actien obligatien*, uit de voormelde negotiatie voortspruitende.

's Hertogenbosch, den 15den Mei 1835.

Bon. VAN DEN BOGAERDE,
Ter ordonnantie van dezelven,
F. X. VERHEIJEN.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

Brussa. — Bij de belgische afgevaardigden bragt gisteren de oudste van den dag de discussie weder van de wet op het publiek onderwijs, het rapport daarover was eerst des morgens aan de leden rondgedeeld, en werd dienvolgens door onderscheiden leden, als de heeren *de Brouckere*, *du Bus* en *Devaux*, de onmogelijkheid beroogd om over een zoo gewigtig onderwerp te beraadslagen, terwijl men nog ter naauwernood kennis droeg van het desaangaande uitgebragte verslag. Van den anderen kant werd door den heer *Gendebien* er krachtig op aangedrongen, dat men vóór alles de wet op de gemeente-besturen, als laatstelijk van den senaat gewijzigd teruggekomen, moest afdoen. De kamer vereenigde zich ten laatste met dit voorstel en werd de discussie van de gemeentewet op aanstaanden Maandag bepaald, terwijl voorts besloten werd de wet op het onderwijs te splitsen en eerst afzonderlijk den derden titel te behandelen.

— Heden (2 *Mei*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 101⅛; O. Metall. 103½; Nap. rent. 92; Spanje, *Guebhard*, 49½; Perpet. 50⅛, 50; id. 3 pCt. 31½; Cortes-te L. 50½, ¾, ⅝; id. Coupons 33; Uitgest. 21⅛, 20⅝; Braz. 89.

De berigten over Engeland uit Lissabon ontvangen, loopen tot den 25sten der vorige maand, en vermelden dat de koningin aan de beide deputatien, van de kamer der pairs en van die van de afgevaardigden, op de boodschap, rakende een tweede huwelijk, heeft ten antwoord gegeven, dat haar gevoel door het geleden verlies, nog zeer is geschokt, doch dat zij hare bijzondere gewaarwordingen des noods aan het algemeene welzijn zal weten op te offeren.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten April.

De kamer heeft gisteren met eene meerderheid van 295 tegen 129 stemmen het buitengewoon krediet voor de geheime uitgaven der politie verleend. De discussie liep hoofdzakelijk over een amendement van den heer *Etienne*, waarbij werd voorgesteld, de gevraagde som van twaalf maal honderd duizend franken op een millioen terug te brengen, doch dat ten slotte door 234 tegen 198 stemmen is verworpen. De ministeriele bladen geven hulde in van deze overwinning, die inderdaad als een bewijs schijnt te moeten doorgaan, dat het tegenwoordig bestuur in de kamer van afgevaardigden op eene beslissende meerderheid kan rekenen.

— Het *Journal de Paris* spreekt het gerucht tegen, dat de heer *Martin du Nord* zoude geweigerd hebben, de getuigen, die de beklaagden ter hunner verdediging voor het Hof der Pairs wilden doen hooren, te doen dagvaarden. Het blijkt integendeel uit de officiele opgave in het ministerieel avondblad vermeld, dat reeds meer dan drie honderd personen tot dat einde uit de afgelegenste departementen zijn opgeroepen.

— Men wil, dat men gisteren in den raad van ministers besloten heeft de debatten den 15den der volgende maand te openen. De graaf de *St. Aulaire* en de hertog *van Montebello*, gezanten te Weenen en Stockholm, zijn alhier aangekomen, om in het Hof der Pairs zitting te nemen.

— Uit Algiers [illegible] waarmede morgen de naamdag van Koning *Lodewijk Philips* zal gevierd worden, is alhier uiterst eenvoudig. Eene plegtige auditentie, eenige uitdeelingen aan behoeftigen en des avonds de illuminatie van de [illegible] gulden de menigte vermaken.

— Uit Madrid schrijft men dat een der leden van de oppositie de heer *A. Galiano*, in de zitting der kamer van afgevaardigden van den 21sten dezer, den heer *Martinez de la Rosa*, opvolger van lord *Elliot*, enige inlichtingen heeft gevraagd. De president van den raad gaf daarop ten antwoord, dat het te merken dat zedelijk in de meeste, zelfs ministeriele dagbladen, niet naauwkeurig werd vermeld, daar dezelve enkel tot doel had, het bloedvergieten te doen ophouden, zonder zich met het politieke dadelijk in te laten. Het thans afgetreden Engelsch ministerie had steeds het voornemen aan den dag gelegd, om de bepalingen van het viervoudig verbond stiptelijk na te leven, doch dat het ministerie de noodzakelijkheid zeer gewapende tusschenkomst niet [illegible] was daarvan tot nog toe geen kwestie, gelijk men zeer verzekerdelijk had verspreid.

In dezelfde volgende zitting is de discussie over de regeling der binnenlandsche schuld voortgezet, en zijn de beraadslagingen van het ontwerp, volgens welk de goederen, die vormaals aan de inquisitie of aan de orde der jesuiten hebben behoord, tot amortisatie der schuld zullen worden gebruikt, door de kamer goedgekeurd.

— Heden (30 *April*) waren de fondsen genoteerd: 5 pCt. kont. 107,95; op tijd 108; 3 pct. kont en op tijd 82; Nap. renten kont. 99,05; op tijd 99; Sp. perpet. 5½; 3 pct. 32⅞; Cortes 31¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den Mei.

De *Staats-Courant* van heden houdt de [illegible] 28sten April, waarbij wordt ingetrokken die van den 31sten Januarij 1810 betreffende het onderhoud der dijken. Voorts de onlangs tusschen onze regering en het hertogdom van Saxen-Altenburg gesloten [illegible] ten einde zoo spoedig mogelijk tot zijner wederkeerige ophelling van het afgebrokene.

— Uit Amsterdam meldt men van gisteren:

In Vrijdag avond heeft het Koninklijk Gezin de voorstelling in den franschen schouwburg bijgewoond. Zaterdag ochtend heeft de Prins *van Oranje* eenige heeren en de Prinses eenige dames ontvangen. Omstreeks een uur is de Koning met zijne beide Zoons, benevens de jonge Prinsen, de landswerf, het Oosterpark en Watergraafsmeer, als ook de Willemsluis aan de overzijde van het Y gaan bezigtigen. De Koningin en de Prinses *van Oranje* zijn uitgereden om te wandelen. Dagelijks worden onder de tonen van het daartoe voortreffelijke muziekstuk door het muziekkorps der schutterij uitgevoerd. Zaterdag avond heeft het Hof den hoogduitschen schouwburg bezocht. Zondag morgen heeft het Koninklijk Gezin de godsdienstoefening, onder het gehoor van Ds. *Wynder*, in de Nieuwe Kerk bijgewoond. In den namiddag was er groot diner en het Paleis [illegible].

— Naar men vernoemt, is dezer dagen bepaald, dat aan de militieins van den jare 1830, even als aan die van vroegere lichtingen, op hun verzoek, verlof zal worden verleend, om huwelijken aan te gaan.

— In de Duitsche dagbladen werd onlangs een berigt gezonden, dat de directeur van het observatorium te Weenen, de heer *Littrow*, van den vermaarden *Herschel*, die zich thans aan de Kaap de Goede Hoop bevindt, het berigt zou hebben ontvangen, dat volgens de waarnemingen van laatstgemelden sterrekundige de langverwachte komeet van Halley in het Noorder-halfrond niet zigtbaar zou wezen; wijl dit hemellighaam dezelfs baan zonde voltooid hebben. Reeds had de beroemde sterrekundige *Gruithuizen* de onwaarschijnlijkheid van dit berigt in eene openbare aankondiging aangetoond en thans verklaart de heer *Littrow* in de *Wiener Zeitung*, dat het geheel berigt verzonnen is.

In de kamer van belgische vertegenwoordigers heeft [illegible] de centrale sectie verslag uitgebragt over het van den [illegible] ruggekomen ontwerp betreffende de gemeente-besturen, en [illegible] daarbij aan haar vroeger voorstel gehouden, dat de [illegible] schepenen door het uitgebragt bewind op een [illegible] door den raad en uit haar boezem gekozen, met het amendement, waarbij aan den burgemeester [illegible] gekozen, raadgevende stem toegekend wordt [illegible] eenparig.

De regtstreeksche londensche berigten tot den 1sten mei houden geen nieuws van eenig bijzonder belang. Tot nog toe had geen der leden van het nieuwe bestuur, die ten gevolge hunner intreding in het ministerie aan eene herziening in het Lagerhuis onderworpen zijn, in hunne poging tot herkiezing schipbreuk geleden, schoon die herkiezingen door de behoudende partij levendig zijn bestreden geworden. Onder anderen is de heer *Poulet Thomson* tegen verwachting der anti-ministerielen, met eene groote meerderheid, te Manchester herkozen, en verwachtte men nu, dat ook lord *John Russel* wel zoude ingekozen worden. Men was in Engeland voorts zeer verlangend te weten, welke maatregelen het nieuwe bestuur in het Parlement, welks zittingen eerlang hervat zullen worden, ten aanzien der kerkelijke aangelegenheden van Ierland zal voorslaan. Het twistgeschrijf over die aangelegenheden in de dagbladen wordt met hevigheid voortgezet; en de vrienden van het ministerie *Melbourne* komen er meer en meer openlijk voor uit, dat, hunnes inziens, het lot van Ierland niet kan verbeterd worden, dan, of door het bezoldigen der Roomsch Katholijke geestelijkheid in Ierland uit 's Rijks kas, *of* door het afschaffen der gevestigde (Protestantsche) kerk aldaar, als staatsinrigting.

— De *Times* vermeent reden te hebben te geloven, dat de geruchten, die in Parijs hebben geloopen, nopens het aanvragen van eene gewapende tusschenkomst in de spaansche zaken, geheel opgegrond zijn, en dat, indien er al maatregelen tot handhaving van het vierendig verbond mogten noodzakelijk zijn, men zich alleen zou bepalen tot eene meer strikte inachtneming van de afsluiting der grenzen en de blokkade aan de kusten. *Mina* zou verklaard hebben, dat, indien een enig Fransch regiment de grenzen mogt overtrekken, hij tot de partij van Don *Carlos* zou overgaan.

— De gewezen Turksche gezant, *Namik*-Pacha, heeft een afscheidsgehoor bij den koning gehad, en de nieuwe gezant, *Noury*-Effendi, zijne geloofsbrieven overhandigd.

— Gedurende het jaar 1834 zijn in Groot-Brittannie uit de Britsche kolonien en bezittingen 4582 schepen, gezamenlijk van 981,375 tonnen, binnengekomen, en uit vreemde landen 6467 schepen van 1,018,555 tonnen. In 1835 zijn aangekomen uit de Britsche kolonien en bezittingen 4929 schepen van 1,015,885 tonnen, en uit vreemde landen 6758 schepen van 1,092,607 tonnen. Gedurende het jaar 1834 zijn uit Groot-Brittannie vertrokken naar de Britsche kolonien en bezittingen 4352 schepen van 765,519 tonnen, en naar vreemde landen 5192 schepen van 878,375 tonnen. In 1835 zijn uitgeklaard naar de Britsche kolonien en bezittingen 4392 schepen van 784,228 tonnen, en naar vreemde landen 5342 schepen van 879,054 tonnen.

— Te Londen waren den 30sten April genoteerd: 3 pCt. geconsolid. 92½; Ned. 2½ pCt. 58⅝; id. 5 pCt. 102; Spanje 71¼; Portugal nieuwe bonds 101½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 1sten Mei.

Eergisteren avond is de maarschalk *Maison* in de hoofdstad aangekomen en heeft zich terstond naar den Koning begeven. Het ministeriesl Avondblad vermeldt, dat er gisteren avond bij den Koning een kabinetsraad is gehouden en dat de maarschalk vervolgens in handen van Z. M. den eed als minister van oorlog heeft afgelegd. Het ministerie bevindt zich hierdoor thans weder geheel gecompleteerd. Dezelfde eindelijke vestiging kort na de stemming zou, volgens sommiger gevoelen, zoo klaarste het bewijs geven, dat men alvorens de uitspraak der kamer heeft willen afwachten, om het bestaan van het nieuwe ministerie niet aan de dikwijls wisselvallige parlementaire kansen te onderwerpen, hetgeen dan ook al verder ten bewijs verstrekken moest, dat onze staatslieden althans geen onbepaald vertrouwen op hunne meerderheid in de wetgevende kamers hebben. Want men meent zoo thans het ministerie, nu het zich voor goed gevestigd ziet en de partijen uit het veld geslagen heeft, aan de vroeger gedane toezeggingen van hervormingen en materiele verbeteringen gevolg geven, en moest de gisteren in de kamer geopende discussie over het ontwerp, waarbij eene som van 18 millioenen voor verbeteringen aan de binnenlandsche rivieren gevorderd wordt, als een eerste stap daartoe beschouwd worden.

— Niettemin zijn Paris die zich tot heden om verschillende redenen geweigerd hebben aan het groote proces deel te nemen, wordt gezegd actiën te bedragen, waaronder, behalve de reeds bekende leden, ook de hertog *van Reggio* genoemd wordt. Zoo men bemerkt zullen de debatten, na aankomst van de versterking der diplomatieke leden, der militaire kommandanten en van den gouverneur van Algiers, met omtrent 115 pairs geopend worden.

— Uit Toulon wordt van den 20sten april geschreven, dat de minister van oorlog *Soult* den vorigen dag die stad verlaten had, ten einde de inscheping, bestaande, volgens gezegde, uit 24 a 25 bataillons infanterie en 3 of 4 eskadrons kavalerie, alsmede van verscheidene veldstukken, welke troepen door de generaals *Cordova*, *Bedoya* en *Aldama* gekommandeerd worden. Voor zijn vertrek heeft de minister eene proclamatie aan de inwoners van Navarre en der Baskische provincien uitgevaardigd, waarin hij onder anderen, hoofdzakelijk te kennen geeft, dat de koningin-regentes hem het algemeen beleid van zaken in de opgemelde provincien opgedragen heeft; dat zijne zending geheel vredelievend is en het van de bewoners der opgestane gewesten alleen afhangen zou die zending van strekking te doen veranderen; maar dat in alle geval aan den wreeden en rampzaligen burgeroorlog tot elken prijs een einde moest gesteld worden; dat H. M. de koningin-regentes ten bedoelden einde een algeheel pardon verzekerde aan al degenen, die aan de insurgenten zich aangesloten hebbende, binnen 14 dagen gewapend of ongewapend zich aan de troepen der koningin kwamen overgeven, maar dat wanneer men zich binnen dien tijd niet onderwierp, sonder verschooning alles, in de plaatsen waar de insurgenten zich bevonden, te vuur en te zwaard zou verwoest worden.

— Heden is er ten hoofde van 's konings naamdag, geen beurs gehouden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten Mei.

HH. DD. HH. de groot-hertog en groot-hertogin *van Saxen-Weimar* zijn uit Weimar te Berlijn aangekomen. Daarentegen is de vleugel-adjudant van Z. M. den keizer van Rusland prins *Basil Dolgorucki* van daar naar Petersburg vertrokken, gelijk mede de britsche generaal, markies *van Anglesey*, die zich naar Dresden heeft begeven.

— Z. H. de keurprins mederegent van Hessen is den 29sten ll., onder den naam van graaf *von Schaumburg* reizende, in deze stad aangekomen.

— In de *Augsburgsche Zeitung* wordt van hier van den 28sten ll. geschreven, dat naar alle waarschijnlijkheid het oogenblik niet meer verre af was, dat de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Zwitserland en de nabuurige Staten weder op den vorigen vriendschappelijken voet zouden hersteld worden, nu Bern namelijk ten aanzien van Oostenrijk meer te gemoet komende stappen had gedaan. Men wilde hier voorts weten dat twee leden der Baliensche Staten het voorstel hadden gedaan, dat er mededeeling mogt gegeven worden van de tusschen de regering en Zwitserland gewisselde nota's waarop de ministers zich wel bereid had verklaard die stukken over te leggen, doch zijne meening geuit had, dat derzelver openbaarmaking menigeen hoogst onaangenaam kon zijn; de beide leden hadden dien ten gevolge van hun voorstel afgezien.

— De Neurenburgar Courant meldt, dat eene katholijke dorpsgemeente in de omstreek van Frankfort, welke eenen nieuwen geestelijke gekregen had, heren vorigen priester had terug verlangd, met bedreiging van anders tot de protestantsche kerk over te gaan. De vroegere geestelijke had namelijk in zijne kerk onderscheidene hervormingen willen invoeren, en daswege door de geestelijke overigheid ter verantwoording geroepen, had bij zijn ontslag genomen, waarop men een zeer ijverig priester to zijne plaats gesteld had. De gemeente intusschen begaf zich van dat oogenblik af grootendeels naar de naastbijzijnde protestantsche kerk.

— Uit Weenen schrijft men van den 24sten, dat de Keizer den dag den buitengewonen britsche gezant, sir *Ch. Bagot*, in plegtig gehoor had ontvangen. Sedert den vorigen dingsdag had Z. M., die weder geheel hersteld was, dagelijks audiencien aan onderscheiden vreemde gezanten verleend. — Den 21sten was de Aartshertog Prins *Maximiliaan von Este* tot grootmeester der Duitsche orde benoemd geworden.

— Uit Rome worden berigten medegedeeld tot den 21sten. De aldaar ontvangen tijding van de aftreding van het ministerie *Peel* had er veel indruk gemaakt, voornamelijk ter zake van den invloed dien deze verandering op de zaken in Spanje en Portugal, maar vooral op het lot der kerk in Ierland zou te weeg brengen. De plegtigheden van de heilige week en van het Paaschfeest waren te Rome op de gebruikelijke wijze met den meesten luister gevierd, schoon er minder vreemdelingen dan het vorige jaar bij tegenwoordig waren geweest. — De aartshertogin *Sophie von Weimar* en de vroeger aangekondigde verwachting van beide heilige feestdagen Rome weder verlaten.

— Het *Journal de Smyrne*, van den 21sten Maart deelt berigten uit Griekenland mede, die zoo voor de regering als voor het land niet zeer gunstig luiden. Algemeen werd er over de werkeloosheid geklaagd van het ministerie, die de schuld daarvan op het regentschap wierp, welke weder op hare beurt beweerde dat zij nergens ondersteund wierd. Men zag dan met ongeduld den tijd der meerderjarigheid des konings te gemoet in de hoop dat zulks ten minste eenige verbetering zoude aanbrengen. Zoo in gezegde berigten verzekerd werd, zou de generaal *Heideck* zijn ontslag als lid van het regentschap gegeven hebben en door een ander van *Grieken* vervangen worden. In dat Peloponnesus schijnt nog veel regeringloosheid te heerschen.

— Te Weenen waren den 26sten April genoteerd: Metall. 102¼; 4 pCt. 96¾; Bankactien 1346½.

STATEN-GENERAAL.

De zitting van de vertegenwoordigers der Natie over 1834-35 is afgeloopen; de koning heeft hulde gedaan aan de overeenstemming van gevoelens tusschen Regering en Vertegenwoordiging, zoo duidelijk nu ook wederom gebleken in de handelingen dier hooge landsvergadering in de afgeloopene zitting, en met enkele woorden aan het gewigtige dier overeenstemming herinnerd. De eenparige aanneming van de begrootingswetten levert daarvan dan ook een zeldzaam en hoogst belangrijk bewijs op. Dat nogtans niet bij alle voordragten door de Regering voorgesteld, en door de kamers behandeld, diezelfde eenparigheid heeft plaats gegrepen, is daarom echter geen minder bewijs van levendige belangstelling in het welzijn van het Vaderland, en alzoo van overeenstemming in gevoelens met die der Regering. Het levert ook bewijs op van rondborstigheid, van vrijheidsliefde, van trouwhartige verkleefdheid aan de Grondwet van den Staat, al waren de gezigtspunten, waaruit een onderwerp behandeld werd, merkbaar van elkander onderscheiden. De Vertegenwoordigers hebben aan hunne hooge roeping op eene hunner waardige wijze beantwoord; en de behandeling der aan hen toevertrouwde onderwerpen zag getuigen van de begaafdheden, van den geest, van de grondige kunde, van de gemoedelijkheid, en de verstandige en talentvolle aanwending daarvan in het welbegrepen belang van het geheele Vaderland. Al zijn er met warmte sommige discussien gevoerd geworden, omdat de belangrijkheid van het onderwerp daartoe soms het hare kon toebrengen, zoo zijn er daarom toch geene ergerlijke tooneelen, zoo als zóó vaak bij onze naburen plaats grijpen, ontstaan. Geen onvoegzaam in de rede vallen, geene bittere soms harde verwijtingen heeft men er gehoord, al sprak men met levendige overtuiging gemaakte bedenkingen tegen; maar men heeft met oudvaderlandsche rondborstigheid de zaken van het oude Vaderland behartigd, en eere zij daarvoor, wien eere toekomt! De Nederlandsche staatsvergaderingen mogen gerustelijk in het openbaar gehouden worden; zij kunnen veilig strekken tot voorbeelden van navolging voor alle andere staten van Europa; en wanneer die alle met even zóó veel goede trouw, met even zóó algeheele ter zijde stelling van partijdigheid, met een even zóó eerlijk afleggen van alle bijoogmerken, de landsaangelegenheden helpen beregten, dan mag men zich ook overtuigd houden, dat geene gevaarlijke botsingen tusschen Regering en onderdanen de grondzuilen van eenigen staat, welke ook, zullen ondermijnen. Die beraadslagingen zijn, evenmin als alle onze staatsinrigtingen, op de Fransche leest geschoeid: maar wij zeggen, met den besten en geachten en verdienstelijken *Frets*: DES TE BETER. Die verlichting, waarop Frankrijk, België en hare navolgers zulken roem dragen, wekt in ons Nederland geenen geestdrift; wij willen hen niet navolgen, ten koste van zedelijkheid, die, eenmaal ondermijnd zijnde, welhaast onze landswetten, onze gewoonten, onze zeden, onze geloof en godsdienst zoude verhaasteren. En wat zoude er dan van ons arm Vaderland worden? Beter ware het aan de golven het wederom prijs te geven, dan aan de deugden en de zeden onzer vaderen ontrouw te worden, opdat niet op den verbasterden naneef het roemruchtig voorgeslacht het achtbaar hoofd van schaamte zoude moeten omsluijeren. — Zóó lang evenwel de Staten der Provincien handelende in den geest en naar de bedoelingen der Grondwet, hier van hunnen pligt zullen achten, om niet dan verdienstelijke, kundige, eerlijke, gemoedelijke en zedelijken waarborg aanbiedende personen ter algemeene Staatsvergadering te benoemen, om daar over de belangen van het geliefde land te beraadslagen; — zóó lang die Staten onzer gewesten doordrongen zullen zijn van het gewigtige, dat aan eene dergelijke keuze verbonden is, en hoe het gelukte Vaderland lijdt, bij het door hen niet zedelijk in acht nemen van de bedoelingen der Grondwet; — zóó lang de aldus door de Staten der Provincien gekozene Vertegenwoordigers zelven gevoel hebben van de verpligting die op hen rust, om alleen de belangen van het Vaderland naar vaderlandsche zeden en gewoonten, en niet naar vreemde of eigene denkwijze en begrippen te betrachten, en zelven het voetspoor te blijven drukken, door de Grondwet aangeduid, om zoodanig de Regering behulpzaam te zijn in het welbestieren van het Land, dan eene grondwettige overeenstemming in de best bevonden en geraamde middelen, te dien einde voorgedragen, zóólang die Vertegenwoordigers met onkreukbare trouw, vrijheid, vrijheidsliefde en geheelheid aan het welzijn van het geliefde Vaderland bezield zijn, waarvan [illegible] zóólang valt [illegible] verheven voorouderen niet onwaardig, tot [illegible] hebben. Dunken wij, met hoe veel zorg elk onderwerp, aan de Staten Generaal voorgelegd, is behandeld geworden; hoe niet de zamenstelling van het Bestuur, maar alleen deszelfs handelingen, of liever de daarvan uitgegane ontwerpen van wet, de onderwerpen en discussie hebben uitgemaakt, — hoe gunstig steken dan onze zaadsvergaderingen af, bij hetgeen bij vreemden plaats vindt. Staande de afgeloopene zitting zijn bovendien vele en gewigtige onderwerpen behandeld; en zoo al de verdere ter wijziging voorgedragene wetsontwerpen omtrent het handelsregt niet in openbare discussie gebragt zijn geworden, zoo voeden wij nogtans de hoop, dat Regering en Staten Generaal, bij de opening der zitting van 1835-36, spoedig daaraan de laatste hand zullen leggen; en dat zij gelukkig zullen mogen slagen, ons, in eene wenschelijke overeenstemming met de inzigten en voorstellen der Regering, aan het vaderland zoodanige goede instellingen en zoodanige doelmatige wetten te geven, dat men, in latere tijden, niet zal kunnen getuigen tegen het tegenwoordige geslacht, alsof dat niet, na het herkrijgen onzer onafhankelijkheid, al het mogelijke hadden toegebragt, om het welzijn van den staat te vermeerderen en te bevestigen; en de instellingen van het dierbaar Vaderland onbewalkt en onvesbasterd, maar met de behoeften en de verstandige wenschen der Natie overeenkomstig, aan hetzelve hadden overgebragt.

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW.

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. WOLFF, L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

DICHTERS.

MATTHISSON.

FRIEDERICH MATTHISSON (naderhand, door bijzondere gunst des Konings van Wurtemberg, F. von Matthisson) werd in het jaar 1761, na zijn vaders dood, geboren. Zijn grootvader, een dorpspredikant, gaf hem eene huiselijke opvoeding tot dat hij veertien jaren bereikt had; als wanneer hij naar het College van Klosterbergen en vervolgens naar Halle gezonden werd, alwaar hij zich op de studie der godgeleerdheid toelegde. Hij verliet dit vak spoedig voor philologie, natuurlijke wijsbegeerte en fraaije letteren. Toen hij zijne akademische loopbaan geëindigd had, werd hij onderwijzer in de toenmalige Philanthropine van Basedow, maar bleef daar slechts een jaar; en zijne volgende bezigheid bestond in het vergezellen van eenige jonge Livlanders op hunne reizen door Duitschland. Hierop ging hij naar Zwitserland, en leefde twee jaren met zijnen vriend BOUSSERENS te Nyon. Hij werd door zijne omstandigheden gedwongen, om eene plaats als bijzonder onderwijzer aan te nemen, in het huis van een' bankier te Lyons, alwaar hij vier jaar doorbragt. Na zijnen terugkeer in Duitschland werd hij bevorderd tot de waardigheid van Lector en *Compagnon de Voyage* der Prinsen van Dessau, met welke hij Italie, Tyrol en Zwitserland bezocht. In het jaar 1809 trad hij als bibliothecaris in dienst van den Koning van Wurtemberg. In een later tijdperk, huwde hij, reeds zeer oud zijnde, eene jonge en zeer beminnelijke vrouw, die hij het ongeluk had van na eenen korten maar hoogst gelukkigen echt, te verliezen. Hij begaf zich toen naar Dessau, waar hij het overige van zijn leven in rust en afzondering sleet, en stierf te Wörlitz in 1832.

Het was in 1826, te Weimar, dat ik het eerst met MATTHISSON in kennis gebragt werd, en schoon MATTHISSON mij de eer aandeed van mij in het openbaar te omhelzen, in erkentenis van mijne onbelangrijke talenten als de eerste Duitsche Improvisator (dat is te zeggen, de eerste, die het gewaagd had aan zijne landgenooten te toonen, dat dichterlijke improvisatien in hunne taal niet onmogelijk was) kan ik niet zeggen, dat ik eenen gunstigen indruk bekwam, hetzij van zijn uiterlijk voorkomen, hetzij van zijne manieren. Er was in hem zekere zwakke ijdelheid te onderkennen, welke noch den dichter, noch den man paste. Zijn lang verblijf aan verschillende hoven had hem een' hoveling gemaakt: *les grands de la terre* scheenen hem godheden toe; hij was vol strikkaadjen, en eeuwig knikkende en buigende als een kwispes, of als een landedelmans dochter op het eerste bal, dat zij bijwoont. Hij was een klein dun mannetje, met wit haar — maar geheel die waardigheid missende, welke men van een' dichter van zijne verdraaidheid mogt verwachten — vol van den diepsten eerbied voor al wat een linie in het knoopsgat droeg, of zijn naam met een *von* er voor schreef. Een mijner vrienden, wijlen WILHELM MÜLLER (van wien wij in het vervolg zullen spreken), ontmoette hem eenigen tijd daarna te Stuttgart, alwaar beide letterkundigen, en geen meer zegt, beide gelijk als dichters, sprak de zwakke oude MATTHISSON gedurende het gansche gesprek over niets, dan de beminnelijke hoedanigheden, talenten en bekwaamheden van den Erfprins van Wurtemberg, en drong bij den goedhartigen MÜLLER zeer ernstig er op aan, om in persoon bij den Prins zijne opwachting te maken. MÜLLER stemde er in toe, en vroeg: *Hoe oud is zijne Koninklijke Hoogheid?* MATTHISSON antwoordde met ernst en vuur, *de hoogst beminnelijke Koninklijke Hg. is even zijn* VIERDE *jaar gepasseerd!*" — Eens sprak MATTHISSON te Weimar, in eenen letterkundigen kring van niets dan van zijne eigene talenten als voorlezer, en plaagde eindelijk GOETHE zoo zeer, dat de laatste eindelijk hem toestond eenige tooneelen van (GOETHE's) eigen *Faust* hem voor te lezen. Ter eere van den bijzonderen [illegible] des Konings van Wurtemberg, gaven de letterkundigen van Weimar eens een diner, waarop HUMMEL verpligt was te spreken, en de schrijver, zoo als reeds gemeld is, om eenige extempore-verzen tot lof van GOETHE (een thema dat MATTHISSON zelf opgaf) te beproeven; de oude dichter, bijgenoemde tot vergelding, met het reciteren van eenige zijner kleinere gedichten, hetwelk nauwelijks een kwartier duurde, maar hem toch deed koud worden.

Ieder, die slechts eenige menschenkennis bezit, zal verbeelden wij ons zonder moeite te kunnen, welken indruk zulke met deze weinige karakteristieke anecdoten tot volledigheid van schetsen MATTHISSON's persoon te kort te gaan; hij was een sentimenteele schilder van menschelijke gevoelens, maar zijne schetsen zijn, aan den eenen kant, [illegible] anderen, overladen met gemaaktheid. Hij schept vermaak, om met eene diepe maar vandaanlijke en gekunstelde melancholie te streelen: wij vin-

den in zijne verzen niets dan eeuwige klagten en gebeden; en de volmaaktheid van vorm is het hoogste punt, dat hij beoogt. Het is waar, dat hij een meester der taal is; dat zijne gedichten merkwaardig zijn wegens derzelver groote harmonie en melodie; dat hij de kunst verstaat van ze door weelderige tinten en beelden op te sieren en te verfijnen; — maar dit is alleen bijwerk en niet de voornaamste hoedanigheden, welke een echt dichter moet bezitten. Hij bleef gedurende eenigen tijd in de mode, bijzonder bij de dames, omdat zulk eene sentimentele zielkrijkheid *à la mode du jour* was; maar zijne vermaardheid was van geen' langen duur, en hij ontmoette, zelfs in den tijd van zijnen hoogsten roem, zeer gestrenge beoordeelaars. De schrijvers uit de Romantische school namen elke gelegenheid waar, om hem belachelijk te maken; en A. W. SCHLEGEL schreef een *Weltgesang* tusschen Voss, F. W. A. SCHMIDT (een ellendig dichter ofschoon een goed man) en MATTHISSON, waarin de geaffecteerde manier van den laatsten volmaakt was nagebootst en zeer geestig bespot. Het zoude onregtvaardig zijn, hem het bezit van diep en teeder gevoel te willen ontzeggen; maar het is, meen het grootste gedeelte gedwongen en niet vrijwillig; en deszelfs echtheid is niet te moeijelijk te betwijfelen, door de gewoonte, welke hij had om er altijd mede te pronken, even als eene pauw, welke trotsch is op haren veelkleurigen staart, die zij dikwijls dezelven uitspreidt, wanneer er vele personen rondom haar zijn. MATTHISSON is nog veel meer gemanierd in zijne proza-beschrijvingen, waarin zijn stijl dikwijls zoo gekunsteld voorkomt, dat dezelve geheel onverstaanbaar is voor een lezer van gezond verstand en natuurlijken smaak. Het is inderdaad moeijelijk voor een Duitsch schrijver gestreng genoeg tegens hem te zijn; omdat hij een zondaar was tegen zoo vele zijner dichtbroeders, in zijne *Anthologie*, waarin naauwelijks een dichtstuk aan zijne tuchtroede ontsnapte; en dikwijls van deszelfs beste denkbeelden beroofd werd door zijne beschavingsmanier. MATTHISSON's vriend, SALIS, wordt algemeen tegelijk met hem genoemd. Deze schrijver was dezelfde en bij was alzoo gedurende eenigen tijd een gunsteling in Duitschland; daar zijne gedichten sedert derzelver eerste verschijning vijfmaal herdrukt zijn. Hij heeft grooter eenvoudigheid, een dieper gevoel en meer natuurlijkheid dan er in MATTHISSON gevonden wordt, en verdient zijnen liederen zijn inderdaad waardig om der nakomelingschap geschonken te worden, als de ontboezemingen van eenen zachten en gevoelvollen geest.

Ter EFFECTEN-SOCIETEIT te *Amsterdam* van Zondag 3 Mei zijn de verhandelde fondsen tot de volgende prijzen omgezet:

Oostenr. Schuld 2½ pCt. 57⅞, ⅝, ½; Kansbill. *f* 265⅝, ½, ¼; Portug. 5 pCt. 50⅝, ½, 50, 49⅞; ditto 3 pCt. 30¼; Cortes 50; Fransche Uitgest. 20⅝, ⅜, ¼, ⅛, ⅜, ½, ⅝, ½, ⅝; Engelsche ditto 19¼, ⅜, ½.

*** Heden avond ten 6 ure overleed tot onze innige droefheid het KINDJE, over wiens geboorte wij ons vijf dagen geleden zoo zeer verheugden.

te Hasselt, den laten Mei 1835.

J. NELISSEN,
E. L. NELISSEN,
geb. CHARLET.

Degenen, welke voornemens zijn zich als KOFFIJHUISHOUDERS of MARKETENTERS in het Kamp bij Reyen te plaatsen, moeten zich tot het bekomen der permissien daartoe vervoegen bij den Kapitein van den Generalen Staf DE MOULIN, aan den Haanenberg bij Reyen.

Wijders wordt verwittigd, dat degenen die voor LOODSEN in genoemd Kamp hebben en hunne plaatsen wenschen te behouden, daaraan uiterlijk voor den 15den dezer dagen moeten doen, zullende bij gebreke van dien over hunne plaatsen beschikt worden.

J. VAN GINNEKEN, Notaris te Teteringen, als daartoe gemagtigd, zal, voor zijne principalen, op Maandag den 11den Mei 1835, des namiddags ten 4 ure, ten huize van de Weduwe BEEKMANS, even buiten de Beschepoort onder Teteringen, definitief, veilen en verkoopen:

1e *Koop*: Drie percelen WEILAND, genaamd *de Hollandsche Weide*, gelegen te Hartel, onder Terheijden, groot 1 bunder, 99 roeden en 80 ellen.

2e *Koop*: Drie percelen WEILAND en een perceel HAKHOUT, genaamd en gelegen als voor, met den HOLLANDSCHEN DIJK daaraan behoorende, te zamen groot 3 bunders, 25 roeden en 60 ellen.

3e *Koop*: Een perceel WEILAND, groot 50 roeden en 90 ellen, met twee percelen HEIDE, groot 2 bunders en 40 ellen, gelegen als voor, aan beide zijden van de laan.

Alle welke Gronderen voormeld behoorlijk bepaald, tot hun Eigendom, *Burgerlijk* genaamd.

Nadere onderrigting te bekomen bij den Heer VERLEGH, Ontvanger te Breda, en ten kantore van voornoemden Notaris.

Alwaar zal hovengemelde Notaris, ten dagen, uren en plaatsen voornoemd, voor zijne principale, publiek veilen en verkoopen:

1e *Koop*: Twee percelen HOOI- of WEILAND, genaamd de *Hooijen*, gelegen in de Korte Vaart, onder Teteringen, groot 2 bunders, 27 roeden en 50 ellen, met nog twee percelen HOOILAND, gelegen in de Moere, in den polder de Vaart, onder Teteringen, groot 2 bunders, 09 roeden en 60 ellen.

2e *Koop*: Twee percelen HOOILAND, gelegen als voor, aan den Zwarten Dijk, groot 2 bunders, 61 roeden en 80 ellen.

3e *Koop*: Twee percelen HOOILAND, gelegen in de polder de Crogten, onder Teteringen, groot 1 bunder, 76 roeden en 80 ellen.

Nadere onderrigting te bekomen ten kantore van den Notaris voornoemd.

VERPACHTING
VAN EXTRA SCHOONE HOOI- EN WEILANDEN,
VAN HOOG OMKADE BUITENPOLDERS.

Donderdag den 7den Mei 1835, des middags 12 ure, zal, ten overstaan van den Notaris D. MIDDELKOOP, residerende te Dussen, ten huize van P. KELLER, op den Polder Jannezand, in percelen, voor het Gewas van den jare 1835, worden Verpacht:

Ruim 270 bunders HOOI- en WEILANDEN, van de polders Oud en Nieuw Jannezand, gelegen onder Dussen en Dinmmelen.

Zaturdag den 9den Mei 1835, des middags 12 ure, ten overstaan van denzelven Notaris, ten huize van J. VISSER, op de polder Happenhennip, gelegen aan de Witboomenkil, onder Werkendam, over de Kop van het Eiland Dordrecht:

Ruim 100 bunders HOOI- en WEILANDEN, van gemelde polder Happenhennip en de polder de Bloemplaat, liggende op den hoek van het Steurgat aan den Dam van Stenenmuur.

Woensdag den 13den Mei 1835, des voormiddags 11 ure, ten overstaan van gemelden Notaris, ten huize van J. VAN BREUGEL, op de polder de Prikewaard onder Almkerk:

Ruim 100 bunders HOOI- en WEILAND, van de polder den Bruijnenhoeksewaard, gelegen onder Dussen bij Kijfhoek.

Aanwijzing zal op alle de Polders geschieden, daags vóór en op den morgen van de Verpachtingen, en dagelijks informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING, te Dordrecht en de Opzienders van gemelde Polders P. KELLER, op Jannezand, J. VAN BREUGEL, op de Prikewaard, J. VISSER, op Happenhennip en A. SMAAL, te Nederhardinxveld.

*** Het STEDELIJK BESTUUR van *Bergen-op-Zoom*, is voorgenomen om op Vrijdag den vijftienden Mei 1835, des voormiddags ten elf ure, ten Raadhuize alsdan, in het openbaar aan de meestbiedende, onder nadere approbatie, voor den tijd van zes achtereenvolgende jaren, aanvang nemende primo July 1835, te Verpachten:

HET HOUDEN EN ADMINISTREREN der *BANK VAN LENING* binnen genoemde Stad.

Zullende de Verpachts-Conditie van heden af, dagelijks (uitgezonderd de Zon- en Feestdagen) des voormiddags van tien tot twaalf en des namiddags van drie tot vijf ure ter Stads Secretarij, voor een ieder ter lezing liggen.

Bergen-op-Zoom den 20 *April* 1835.

Het Stedelijk bestuur voornoemd,
CUIJPERS *vz.*

Ter ordonnantie van hetzelve,
J. ALDER, *Secretaris.*

*** Op Vrijdag den 8sten Mei 1835 zal te St. Maartensdijk worden Aanbesteed: *het BOUWEN van eene geheele Nieuwe MEESTOOF en STAMHUIS* alsdan, zijnde deswegens in loco nadere informatien en aanwijzing te bekomen, bij den Bestekmaker VALENTIJN KAUFMAN, terwijl het Bestek zalen bij den Herbergier JAN NOOM ten fosange zal liggen.

ZIET HET VOORT.

165ste Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De Wed. F. E. HOLLINGERUS-PIJPERS, alleen gekwalificeerde Kollectrice der Koninklijke Nederlandsche Loterij te Breda, heeft ten Kantore van BROESE & COMP. verkrijgbaar gesteld: BILLETTEN en GEDEELTEN van LOTEN in *Koop* en *Huur* volgens onderstaande *Prijs-Courant*.

EERSTE KLASSE.
Waarvan de trekking begint op Maandag den 18. *Mei* 1835,
TE 's HAGE.

HUUR. van de Eerste klasse.		KOOP. voor alle Klassen.	
Heel Lot	*f* 4,00.	Heel Lot	*f* 60,00.
Half Lot	2,00.	Half Lot	30,00.
Vijfde Lot	0,80.	Vijfde Lot	12,00.
Tiende Lot	0,40.	Tiende Lot	6,00.
Twintig Lot	0,20.	Twintigste Lot	3,00.

Door H. J. HASSELT, Boekdrukker te Nijmegen, zal bij Intekening worden uitgegeven:

MILITAIR HANDBOEKJE, ten dienste van het Nederlandsche Leger, in het algemeen en meer bijzonder voor Officieren, Onder-Officieren van het Wapen der Genie.

Uit het fransch vertaald en meest bepaald voor het Nederlandsche Leger ingerigt door ..., met 69 platen, op velijn papier, in kartonnenband, *f* 2,50 Raiten-Intekening *f* 3.

Berigt en Lijst van Intekening zullen bij BROESE & COMP., te Breda en verdere Boekhandelaren van Nederland worden bezorgd, tot den 15den Mei aanstaande, waarna de Intekening niet verder gehouden zal worden.